

Τάσος Κατιντσάρος

Γένοβα και κίνημα ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση

Η εισβολή των δεκάδων και εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων, νέων και άλλων καταπιεσμένων στο προσκήνιο, με τη μάχη της Γένοβας, άνοιξε μια ανεξίτηλη ρωγμή στην πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα. Η εποχή αλλάζει, η ιστορία όχι μόνο δεν τελειώνει αλλά γυρίζει σελίδα. Στη Γένοβα αποκαλύφθηκε η αδυναμία των δυνατών και η δύναμη των αδυνάτων. Ποιος θα το περίμενε πριν μερικά χρόνια ότι οι ηγέτες των 7 + 1 πιο ισχυρών καπιταλιστικών χωρών θα έπρεπε να κρυφτούν πίσω από τα ματωμένα τείχη του αίσχους για να συνεδριάσουν ή να προγραμματίζουν την επόμενη σύνοδό τους σ' ένα χωριό στα... Βραχώδη Όρη του Καναδά;

Η απονομιμοποίηση των καπιταλιστικών θεσμών είναι εντυπωσιακή. Μια σειρά διαδεδομένων μύθων της κυρίαρχης προπαγάνδας δέχονται θανατηφόρα πλήγματα. Ποιος μπορεί να πιστέψει πια ότι η παγκοσμιοποίηση είναι για το καλό της ανθρωπότητας όταν απαντά με σφαίρες στα αιτήματα των διαδηλωτών; Ποια ευρωπαϊκή δημοκρατία ματώνει και βασανίζει όσους διαφωνούν; Και ποια Ενωμένη Ευρώπη, κοινό σπίτι των λαών, απελαύνει, υψώνει τα ψηφιακά και σιδερόφρακτα τείχη του Σένγκεν; Η Γένοβα είναι κατ' αρχήν ο μεγάλος θάνατος των αυταπατών.

Στην ιστορία της πάλης κατά της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης η Γένοβα αποτελεί μια τομή. Μια τομή και για τους «πάνω» και για τους «κάτω». Οποσδήποτε το σημείο που ξεχωρίζει από την πλευρά

των «πάνω» είναι η μετατροπή της βίας σε κεντρικό στοιχείο της πολιτικής τους. Δεν είναι μόνο ο Μπερλουσκόνι και ο φασίστας Φίνι. Είναι η «δημοκρατικότητα» σουηδική σοσιαλδημοκρατία, οι υπουργοί Εσωτερικών της ΕΕ, το Σένγκεν, το σύνολο των κυβερνήσεων. Η βία θα γίνει πολύ πιο οργανικό στοιχείο στην πολιτική των κυρίαρχων τάξεων, ειδικά σε μια ενδεχόμενη άνοδο των αγώνων.

Όσον αφορά τους «κάτω», πρώτα απ' όλα ξεχωρίζει η αποφασιστική εμφάνιση του εργατικού στοιχείου και μάλιστα του πιο ανεξάρτητου και ριζοσπαστικού κομματιού του.

Παρά τη βία, την ύπαρξη ενός νεκρού, παρά τη λυσσασμένη αντίδραση των καθεστωτικών κομμάτων και της «Ελιάς», παρά την προ δύο μηνών νίκη του Μπερλουσκόνι, παρά την ταλάντευση της Επανίδρυσης, ένα τεράστιο ποτάμι 300 χιλ. ανθρώπων κατέβηκε στους δρόμους της Γένοβας. Σαν να ξύπνησε μια απόφαση στην εργατική τάξη της Ιταλίας ή σαν ένας ξαφνικός ανεμοστρόβιλος να έβγαλε στην επιφάνεια παλιές και νέες ιστορίες του ιταλικού εργατικού κινήματος. Παρά την τεράστια περί του αντιθέτου φιλολογία, η δυναμική διαδήλωση της Παρασκευής και η συγκεκριμένη μορφή της (να σπάσει την κόκκινη ζώνη), μαζί με την πάνδημη δημοκρατική διαμαρτυρία ενάντια στη φασιστική βία της κυβέρνησης, ήταν που ενέπνευσε, που συνέγειρε και κατέβασε στο δρόμο εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους. Οι αντιφατικές ριζοσπα-

στικές και αντικαπιταλιστικές δυνάμεις βρέθηκαν αν όχι στην ηγεμονία σίγουρα στον αφρό ενός μαζικότατου ρεύματος, μιας παλλαϊκής διαδήλωσης. Η σαββατιάτικη διαδήλωση χρωματίστηκε αριστερά, αντικαπιταλιστικά.

Το γεγονός αυτό πιθανότατα θα δυναμώσει ακόμα περισσότερο την αντιπαράθεση που ήδη σοβεί στο εσωτερικό αυτού του κινήματος ανάμεσα στις δυνάμεις που γενικά επιδιώκουν μια «καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση με ανθρώπινο πρόσωπο», που οι στόχοι τους κινούνται διορθωτικά στο υπάρχον καθεστώς (πράγμα που έγινε προσπάθεια να μορφοποιηθεί στο Πόρτο Αλέγχε), και εκείνους που υποστηρίζουν ότι χωρίς ρήξη με τους πυλώνες της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, χωρίς αντικαπιταλιστική πάλη δεν μπορούμε να έχουμε πολιτικές νίκες.

Των δυνάμεων που υποστηρίζουν ότι δεν γίνεται πάλη ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση χωρίς πάλη για την ανατροπή της ΕΕ, χωρίς σαφή αντικυβερνητική στόχευση σε κάθε χώρα. Η παγκοσμιοποίηση θα είναι αντιδραστική όσο είναι καπιταλιστική, δηλαδή όσο οικοδομείται στο έδαφος των πολυεθνικών, του κέρδους, του ανταγωνισμού. Επομένως, η πάλη ενάντια στον πυρήνα των ίδιων των εκμεταλλευτικών σχέσεων, ο συνδυασμός της πάλης σε εθνικό και διεθνικό επίπεδο (με προτεραιότητα του εθνικού, αλλά με διεθνιστική αντίληψη), είναι όρος για μια πραγματική πάλη ενάντια στην «παγκοσμιοποίηση».

Η ανάπτυξη αυτής της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας είναι η βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ενότητας των ευρύτερων δυνατών δυνάμεων σε μια βάση ουσιαστικά ανταγωνιστική και μαχητική, για τη συνέχιση της διαλεκτικής της μαχητικής

στάσης και της μαζικότητας που έχει μέχρι τώρα χαρακτηρίσει αυτό το κίνημα.

Φυσικά, η επίκληση της αναγκαιότητας για ανώτερη συγκρότηση της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας προϋποθέτει μια βαθύτερη συζήτηση και γνώση αυτού του κινήματος. Γιατί σήμερα στο κίνημα κατά της «παγκοσμιοποίησης» συντίθεται ένας γαλαξίας κοινωνικών και πολιτικών πρωτοβουλιών (από σωματεία έως οικολογικές πρωτοβουλίες και από αντιρατσιστικές οργανώσεις έως νεολαιίστικα συνδικάτα και πρωτοβουλίες). Συμμετέχει ακόμα (ειδικά στην Ιταλία) μια αντιφατική και υπό διαμόρφωση «εκτός των τειχών» Αριστερά.

Τόσο ο πλούτος (η περιβόητη «πολυχρωμία») αυτού του κινήματος όσο και το γεγονός ότι όλα αυτά συντίθενται σε ένα γενικά αντικαπιταλιστικό στίγμα δεν είναι τυχαία. Καθώς η αγορά και η εκμεταλλευτική σχέση καταλαμβάνει όλες τις πλευρές της ζωής, το χρόνο και το χώρο, τις διεθνείς σχέσεις, οι αντιθέσεις οξύνονται και δένονται πιο βαθιά με την αντίθεση κεφάλαιο-εργασία.

Έτσι αναπτύσσονται η αναγκαιότητα και η δυνατότητα να συγκροτείται στη σημερινή εποχή ένα πολιτικό ρεύμα με καθολική αντίληψη για την ανθρώπινη απελευθέρωση.

Άλλωστε το κίνημα αυτό επαναφέρει με μαζικούς όρους τη συνολική πολιτική στο προσκήνιο. Οι χιλιάδες που συμμετέχουν στα διεθνιστικά αυτά ραντεβού κατανοούν ότι η «άμεση» και συνολική πολιτική πάλη ενάντια στην «παγκοσμιοποίηση» επιδρά πραγματικά στον πολιτικό συσχετισμό και ανοίγει δρόμους στην πάλη σε κάθε χώρα, σε κάθε άλλο ζήτημα.

Ό,τι όμως γεννά αυτές τις πολιτικές δυνατότητες αποτελεί ταυτόχρονα όριο και εμπόδιο. Γιατί ακριβώς η γενίκευση του

ανταγωνισμού και των αγοραίων σχέσεων είναι που κατακερματίζει, που υπονομεύει το συλλογικό στοιχείο, που εξατομικεύει. Στην αγορά η «κάθε δραστηριότητα αντιλαμβάνεται τον εαυτό της σαν αυτοσκοπό», έλεγε ο Μαρξ και αυτή η παρατήρηση στην περίοδο του παροξυσμού της κυριαρχίας της αγοράς αποκτά όλη της τη σημασία.

Έτσι μέσα σε αυτό το ρεύμα αντικειμενικά συνυπάρχουν ως άμεσες υλικές δυνατότητες η αντικαπιταλιστική τάση και η καθήλωση στις επιμέρους διεκδικήσεις, η δυνατότητα για εφ' όλης της ύλης αντικαπιταλιστική πολιτική και η αναπαράγωγή της μερικότητας και του κατακερματισμού.

Μόνο μέσα σε μια ζωντανή, μαζική διαδικασία, μαζί με τον κόσμο που παλεύει, έχει νόημα να μιλά κανείς για πραγματική επίδραση στο συσχετισμό, στο ρεύμα που διαμορφώνεται μπροστά στα μάτια μας.

Όμως τα κινήματα και τα ανατρεπτικά πολιτικά ρεύματα, καθώς διαμορφώνονται σε συνθήκες διαφορετικές από τις προηγούμενες περιόδους, δημιουργούν το δικό τους πολιτισμό, το δικό τους συμβολικό κόσμο. Γεννάνε τα τραγούδια τους, τα συνθήματα και τα σύμβολά τους. Το κάθε αληθινό κίνημα επανοικειοποιείται την ιστορία με το δικό του τρόπο, για να συνειδητοποιήσει βαθύτερα τη δική του πρωτότυπη σχέση με την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας.

Από την άλλη πλευρά, όλα αυτά έχουν νόημα στο μέτρο που προωθείται η υπόθεση της αντικαπιταλιστικής πάλης και της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης, η υπόθεση της ανεξάρτητης και εφ' όλης της ύλης πολιτικής συγκρότησης τουλάχιστον των

πιο πρωτοπόρων δυνάμεων αυτών των ρευμάτων σε ένα αντικαπιταλιστικό κοινωνικό και πολιτικό μέτωπο.

Οι κυρίαρχες δυνάμεις της Αριστεράς κολακεύουν την «πολυχρωμία» του κινήματος, όχι για να ενισχύσουν την ισχυρή της πλευρά (τον πλούτο των δρόμων προς ένα καθολικό απελευθερωτικό πρόταγμα), αλλά για να αναπαράγουν το αδύνατο σημείο τους, την προγραμματική τους ανεπάρκεια, τον κατακερματισμό και την αδυναμία ενοποίησης τους σε ανώτερο επίπεδο. Καθελώνουν έτσι το ίδιο το κίνημα στο χαμηλότερο επίπεδο και παραμένουν με τον τρόπο αυτόν κυρίαρχοι στο πολιτικό επίπεδο βάζοντας στόχους «διορθωτικούς», συνδιαχειριστικούς.

Είναι σίγουρο ότι τα καθήκοντα που προκύπτουν σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνουν τις αντικαπιταλιστικές δυνάμεις. Αν κάτι όμως πρέπει να εγγράψουμε ως παρακαταθήκη από τα γεγονότα της Γένοβας είναι η αποφασιστική πάλη για την ανάπτυξη μιας νέας επαναστατικής Αριστεράς. Μιας επαναστατικής Αριστεράς που θα έχει διδαχθεί από τις νίκες και τις ήττες του κινήματος, προκειμένου να επαναθεμελιώσει το κομμουνιστικό κίνημα μέσα στην πραγματική κίνηση της ταξικής αντιπαράθεσης.

Η Γένοβα είναι πράγματι μια τομή. Θα αργήσει πολύ «να σβήσει» ο απόηχος των γεγονότων που τη συνθέσαν. Η συζήτηση και οι αγώνες είναι μπροστά μας.

Τέλη Ιουλίου του 2001